

**SPOROČILA OB 28. APRILU 2013, SVETOVNEM DNEVU VARNOSTI IN ZDRAVJA PRI DELU IN
MEDNARODNEM SINDIKALNEM DNEVU SPOMINA NA UMRLE IN POŠKODOVANE DELAVCE**

28. april 2013, mednarodni dan varnosti in zdravja pri delu Mednarodna organizacija za delo (MOD-ILO) letos posveča poklicnim boleznim (http://www.ilo.org/safework/events/safeday/WCMS_204594/lang--en/index.htm). Na isti dan pa bomo pod geslom »Zaradi sindikatov je delo varnejše« sindikati z vseh kontinentov obeležili Mednarodni sindikalni dan žalovanja za delavci, umrli in poškodovani na delovnem mestu (<http://www.ituc-csi.org/trade-unions-save-lives-a-message>, <http://www.hazards.org/wmd/>).

Zveza svobodnih sindikatov Slovenije – ZSSS (www.zsss.si) bo 25. aprila 2013 pripravila svojo tradicionalno tiskovno konferenco ob tem mednarodnem dnevu. Med drugim na njej javnost vedno seznanimo tudi z uradnimi podatki IRSD o številu smrtnih nezgod pri delu v preteklem letu ter z oceno števila umrlih zaradi poklicnih bolezni. Namen je ozaveščanje javnosti o pomenu sistema zdravja in varnosti zaposlenih.

Ob mednarodnem dnevu varnosti in zdravja pri delu se ZSSS pridružuje opozorilom Mednarodne organizacije za delo (www.ilo.org) za preprečevanje poklicnih bolezni. Ker pa se te že od leta 1990 v Sloveniji ne verifirajo, so kršene človekove pravice slovenskih delavcev!

Pozivamo ministra za zdravje, da pravočasno in že v letu 2013 v skladu z ZPIZ-2 pripravi nov predpis o poklicnih boleznih tako, da bosta postopka postavljanja suma in verifikacije poklicnih bolezni potekala finančno neodvisno od delodajalca.

ZSSS se prav tako pridružuje pozivom Evropske konfederacije sindikatov (www.etuc.org), da naj evropska komisija že v sedanjem mandatu pripravi novo strategijo EU za varnost in zdravje pri delu v obdobju 2013-2020 ter v njej predvidi učinkovite načine preprečevanja poklicnih bolezni.

SPOMINJAJ SE MRTVIH! BORI SE ZA ŽIVE !

**IZRAŽAMO SOŽALJE SODELAVCEM IN DRUŽINAM NA DELOVNEM MESTU
IN ZARADI POKLICNIH BOLEZNI UMRlih DELAVCEV V LETU 2012!**

**ZA VAS SMO PRIDOBILI ODGOVORE NAJODGOVORNEJŠIH V SLOVENIJI (NJIHOVE
ODGOVORE SO V CELOTI OBJAVLJENI NA SPLETNI STRANI:**

http://www.sindikat-zsss.si/index.php?option=com_content&view=article&id=304&Itemid=162 :

POVZETEK NAJPOMEMBNEJŠIH DEJSTEV:

INŠPEKTORAT RS ZA DELO (IRSD):

1. Delodajalci so v letu 2012 prijavili 10.091 nezgod pri delu (v tej številki prvič ni poškodb na poti na delo in z dela).
2. V letu 2012 je bilo 21 smrtnih nezgod pri delu na delovnem mestu oziroma v delovnem okolju.
  - a. Vsi umrli so bili moški,
  - b. Štiri smrtne nezgode so se dogodile v tujini, kjer so delo opravljali slovenski delodajalci,
  - c. Vzrok so bili v 38 % primerov padec težkega predmeta z višine na delavca, v 15 % padec delavca z višine, v 15 % prometna nesreča z vozilom, ostalo so prevrtnitve predmeta na delavca, električni udar in udarci letečih predmetov.
  - d. Največ nezgod je bilo v gradbeništvu in pri vzdrževalnih delih.
  - e. Smrtno se poškodujejo predvsem starejši delavci. Več kot polovica jih je bila stara med 50 in 59 let.
  - f. Petnajst smrtnih nezgod se je dogodilo izven sedeža delodajalca.
  - g. Trinajst od umrlih je imela slovensko državljanstvo. Šest jih je bilo iz držav na območju bivše Jugoslavije. Dva sta bila državljana EU.
  - h. Devet jih je imelo delovno razmerje za nedoločen čas, ostali pa za določen čas.
3. Delodajalci v letu 2012 niso prijavili niti ene poklicne bolezni. IRSD ne ve, ali je zaradi posledic poklicne bolezni v letu 2012 kdorkoli umrl.

INŠTITUT ZA VAROVANJE ZDRAVJA REPUBLIKE SLOVENIJE - IVZ:

1. V 60-ih letih prejšnjega stoletja je prijavljanje poklicnih bolezni naraščalo in doseglo leta 1968 skoraj 2000 primerov, kar je predstavljalo incidenco skoraj 300 na 100.000 delavcev. Največ primerov je bilo pri delavcih iz kovinske industrije, približno v polovici primerov je šlo za okvare sluha, pogoste pa so bile tudi zastrupitve. V različnih državah EU je danes pogostnost od 3 do 180 na 100.000 delavcev.
2. Zadnji objavljeni podatki v Zdravstveni statističnem letopisu IVZ so iz leta 1988 (303 poklicne bolezni od tega 162 poklicnih okvar sluha in 90 kožnih obolenj). Po letu 1990 podatkov niso več zbirali.
3. Leta 2010 je IVZ izvajal razvojni projekt za ponovno vzpostavitev statistike poklicnih bolezni, ki bi poleg domačih potreb pokrila tudi zahteve regulative Evropske komisije za statistiko zdravja in varnosti pri delu, ki jih zbira Eurostat. V tem sklopu je IVZ pilotno pridobil nekajletne podatke ZPIZ invalidskih komisij o obravnavanih prvih invalidnosti, kjer je glavni razlog poklicna bolezen (34 v letu 2008 in 23 v letu 2009). Prav tako je analiziral statistiko bolniških odsotnosti zaradi razloga poklicna bolezen. Gre za zelo majhno število primerov bolniške odsotnosti, saj za njihovo opredelitev velja določilo iz Pravil obveznega zdravstvenega zavarovanja (ZZZS), ki določa, da je bolniška odsotnost zaradi razloga poklicne bolezni lahko predpisana le v primeru, če oboleli svojemu izbranemu zdravniku predloži ekspertizo specialista medicine dela, ki potrjuje poklicno bolezen. V obdobju 2003-2012 je bilo letno bolniško odsotnih od 23 do 77 delavcev z diagnozo poklicna bolezen.
4. IVZ ugotavlja, da brez sprememb v sistemu socialnega in zdravstvenega zavarovanja, ni možno pridobiti relevantnih statističnih podatkov o poklicnih boleznih.

KLINIČNI INŠTITUT ZA MEDICINO DELA, PROMETA IN ŠPORTA (KIMPDŠ):

Podatek o deležu poklicne patologije v okviru 5 letne izvedenske obravnave na KIMDPŠ (2007-2011) na podlagi ekspertiz, ki jih pošljejo v obravnavo sodišča ali redki posamezniki in tu pa tam kak primer sindikat:

1. skupaj je bilo diagnosticiranih 12 poklicnih bolezni, 15 sumov na poklicno bolezen in 15 bolezni povezanih z delom. Med poklicnimi boleznimi 3 primeri vibracijske bolezni, 2 primera poklicne pljučne tuberkuloze, 2 poklicna ekcema, 2 poklicni zastrupitvi s svincem,...
2. Pri poklicnih azbestnih boleznih pa je drugače, te redno verificiramo. Od 1.1. 1990 - 28. 2. 2013 smo verificirali:
  - a) azbestoz: 448
  - b) pljučnega raka: 52
  - c) mezotelioma: 128
  - d) plevralnih plakov: 1189
  - e) raka grla: 2
  - f) raka debelega črevesa: 2

MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE (MZ):

S spremembo pokojninske in invalidske zakonodaje, ki je stopila v veljavo v začetku leta 2013, mora ministrstvo za zdravje v dvanajstih mesecih – torej do konca leta 2013, pripraviti pravilnik, ki bo urejal poklicne bolezni in dela, na katerih se pojavljajo te bolezni, pogoje, ob katerih se štejejo za poklicne bolezni, in postopek ugotavljanja, potrjevanja in prijavljanja poklicnih bolezni. Zavedamo se, da področje do sedaj ni bilo celovito urejeno, zato upamo, da se bo s spremembo zakonodaje in pripravo podzakonskih aktov navedena materija bolje in predvsem sistemsko uredila. Predpis o poklicnih boleznih sodi v delokrog Direktorata za javno zdravje na Ministrstvu za zdravje.